במה דברים אמורים שנתן לו דמי כולם. ואם תאמר בלא חזקה נמי קנה מטעם כסף וי"ל דמיירי באתרא דלא קנו בכספא[א] וא"ת ומאי קאמר יפה כח חזקה מכח כסף והלא חזקה אינה מועלת בלא כסף ואומר הר"ם דבמתנה מיהא קנה כולם כשהחזיק באחת מהן בלא כסף וה"ר שמואל מאיירא פי' שנתן דמי כולם כגון שהמוכר היה מייב לנוקח מעות כבר והשתא ניחא דבאותם מעות לא היה קונה כי היכי דלא מצי לקדושי בהן איתתא לפי שהוא מלוה[ב] ה"נ לא מצי למיקני בהן קרקע[ג] וכהאי נמי איכא יפה כח חזקה שקונה בלא כסף:

עשר בהטות באספר אחד. גרלה דאיירי שכולן קשורין באספר אחד והוא אחז בטלפייס או בשערה של אחת מ[ד]הן[ה] ועלה קאמר מי לא קני השאר וה"ה בשדות בחזקה של אחת מהם קונה דלהא דמיא דאי החזיק באספר ממש[ו] מאי מייתי מהא דילמא הכא שאני שהחזיק בכולן[ז] וגרלה דדוקא שנתן דמי כל הבהמות כי היכי דבעינן בשדות שנתן דמי כולן ומשני התם איגודו בידו כלומר דאי היה להיות בידו אם ירלה לאחוז באספר שכולן קשורים באספר אחד ויקנה כולן השתא נמי הוי כמחוברות יחד אבל שדות אינו יכול לאחוז כולן כאחד: **אמן** מאיש זה אמן מאיש אחר כו'. וא"ת מנ"ל כל הני הא לא כתיב אלא תרי אמן וי"ל מחד אמן מפיק שפיר אלה ושבועה ואיש זה ואיש אחר שהרי אכל מה דכתיב בפרשה קמי ואלה ושבועה בהדיא כתיב בפרשה וכתיב נמי תחת אישך דמשמע בין מאיש זה בין מאיש אחר ואידך אמן קמי אלאוסקה ושומרת יבם דלא כתיבי בפרשה[ט]: **אלא** דקני לה בשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא נשואה. ותחת אישך דקאמר רחמנא הכי משמע כלומר שאת עכשיו תחת אישך ואם תאמר מנ"ל לפרושי קרא הכי הא טומאה תחת אישך משמע שהסתירה היתה בנישואין וי"ל דה"ק דכי היכי דמרבי מאיש[י] קיעוי דאירוסין בריש פרק ארוסה (סוטה דף מד.) הכי נמי נרבה סתירה: **ונקה** האיש מעון אמר רחמנא. וא"ת לוקמה כגון שבא עליה בשוגג שלא ידע עד לאחר מכאן דנסתרה דבה"ג מנוקה מעון תשיב ליה דהא כי מוקי לה ע"י גלגול לאו מנוקה מעון הוא אם אינה באירוסין אלא כיון דשוגג הוא מנוקה מעון קרינא ביה וי"ל דשאני הכא כיון שנשעת השקאה יודע שבא עליה באיסור בין שבא עליה בשוגג בין שבא עליה במזיד לאו מנוקה מעון הוא אבל ע"י גלגול שאינו יודע בשעת השקאה מנוקה מעון קרינא ביה: **הכי** גרס' אלא לאו ע"י גלגול. ולא גרס' דקני לה כשהיא ארוסה ואיסתתרה ונכנסה לחופה וכו' אלא הכי גרסינן אלא לאו על ידי גלגול שקינא לה כשהיא נשואה ונסתרה ונגלגל עליה שבועה אע"פ שלא היו ראוין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קינא לה וכמו כן מגלגלין שבועה דקרקע אע"פ שלא שייך בהו שבועה ואי קשיא הוה ליה לאוקמיה בדקני לה כשהיא ארוסה ואיסתתר ומשקי לה כשנכנסה לחופה דקרינא בה תחת אישך וכגון שלא בא עליה דהוה ליה מנוקה מעון הא בעי לאוקמי הכי במסכת יבמות (דף נח.) ותיתיבנא עלה מבלעדי אישך שקדמה שכיבת בעל לבועל ולא שקדמה שכיבת בועל לבעל הילכך אין לך שבועה על זנות של אירוסין בשום ענין אלא ע"י גלגול דזנות אירוסין קדמה שכיבת בועל הוא וביבמות איכא דמוקי לה כשבא עליה ארוס בבית אביה ועולא לא סברה ליה הא שיעוא דשיעוא דמיקא הוא כן פירש הקונטרס וקשה דהא בשמעתין נמי ע"כ סמיך אהכיא שיעוא דקאמר אלימא דקני לה כשהיא ארוסה ומשקי לה כשהיא ארוסה תחת אישך אמר רחמנא פרט לארוסה ולמה ליה האי קרא הוה ליה למימר מבלעדי אישך ולא שקדמה שכיבת בועל לבעל אלא ש"מ סמיך אההוא שיעוא דבא עליה ארוס בבית אביה א"כ הדרא קושיא לדוכתיה לכן נ"ל דהייטו טעמא דלא רצה לאוקמי בנכנסה לחופה ולא נבעלה דסבר לה כשמואל דאמר[ט] אין חופה לפקולות וכיון [י]שנבעלה אין חופה תופסת בה ולא קרינא בה תחת אישך וא"ת לרב דאמר[כ] יש חופה לפקולות א"כ יכול לאוקמה דקני לה כשהיא ארוסה ונכנסה לחופה ולא נבעלה א"כ גלגול שבועה מנ"ל וי"ל דנפקא ליה מאמן מאיש אחר כלומר שאינה חייבת שבועה על אחר שהרי לא קינא לה ומגגלגל עליה ע"י אחר וא"ת ועולא אמאי לא מפיק גלגול שבועה ממאן זה ומאיש אחר וי"ל דמהא לא נפקא דמגגלגלין על קרקעות דהא דמגגלגלין שבועה מאיש אחר שייך בו שבועה אם קינא אבל קרקע דלא שייך בה שבועה כלל אימא לא מגגלגלין אבל השתא דמדמינן גגלגל שבועה דקרקע לגגלגל דארוסה ניחא שפיר דלגבי ארוסה נמי לא שייך בה שבועה אלא ע"י גלגול דוקא כדפרישית וא"ת לרב דאמר דקרקע לגגלגל שבועה מאיש אחר הא לא דמי לה כדפרישית וי"ל דסבר מאיש אחר דקאמר הייטו אפי' מקטן[ל] שאין מקנאין לה על ידו דלא שייך בו שבועה[ל] אפי' הכי מגגלגלין ועולא ליה האי סברא: ספק

[א] דמיירי במקום שכותבין את השטר. תוס' הרא"ש (עי' לעיל כו.). ב. כדאמר לקמן (מז.) בפרק האיש מקדש דשדין במכר שקנה ראי מלוה להוצאה ניתנה במה קנאר. רשב"א: ובתוס' הרא"ש כתב על פירוש זה, אבל לישנא דגנהן לו דמי כולן לא משמע הכי. ג. דליכא מפירה אלא באותה שאחז בה ואחריניתא מקני אגבה. תוס' הרא"ש. ד. שכולן קשורות באספר אחד ואחז באספר לקנות כולם. שם. ה. דשייכא מפירה על זו כמו על זו. תוס' טוק. ו. דהשתא לא ממעטינן מתחת אישך כיון דהשתא בשעת השקאה היא תחת בעלה. תוס' יבמות נח. ז. דמי לקרקעות. תוס' הרא"ש.

[ח] כ"ק יב. כ"כ פ"ו, כ"ב פז., [ט] סוטה יח. יבמות נח., [י] סוטה כג: יבמות נח., [כ] [כמ"ש הגירסא פרט לאחרוה ולאה וכו'], [כא] [י"ונסתרה כשהיא ארוסה" ליתא בכת"י, וכ"ל בתוד"ה אלא וגם מרש"י גרלה דלא גרסינן לה], [כב] סוטה כח. מז: שבועות ה. יבמות נח., [כג] ספרי פ' נשא, [כד] [במדבר ה, כט], [כה] [תוס' (מלבון רש"י) טוסף כתן: קינא לה וכמו כן מגגלגלין שבועה דקרקע אע"פ שלא שייך בהו שבועה], [כו] [נעיל ו ע"ב], [כז] [נעיל כב ע"ב], [כח] [וע"ע תוספות יבמות נח. ד"ה שומרת], [כט] [יש להוסיף שם. (רש"ש, ע"ש)], [ל] [יבמות מז:], [לא] [נ"ל יכיון שבעתה. רש"ש. והר"ש מדפסים מביה יכיון שבעתה], [לב] [שם נח:], [לג] [מלאיתא סוטה כו.], [לד] [נעיל כה ע"ב].

תורה אור השלם

1. וְבָאוּ הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמֵעַיִךְ לְצָבוֹת בֶּטֶן וְלִנְפֹּל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן:
במדבר ה כב
2. וְאַת כִּי שָׁטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ:
במדבר ה כ
3. וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָוֹן וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָהּ: במדבר ה לא

לעזי רש"י

טרינ"ק [טרונ"ק]. סרן. נדנ.

מוסף תוספות

ונכנסה לחופה כו': **גגלגל.** שקינא לה כשהיא נשואה ונסתרה ומגגלגל עליה שבועה על אירוסין אע"פ שלא היו ראוין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קינא לה[מ]קינא. ואי קשיא הוה ליה לאוקמה בדקני לה ארוסה ואסתתרה ומשקה לה כשנכנסה לחופה וקרינא בה תחת אישך וכגון שלא בא עליה דהוה ליה מנוקה מעון הא בעי לאוקמה הכי במסכת יבמות (דף נח.) ותיתיבנא עלה מבלעדי אישך[נ] שקדמה שכיבת בעל לבועל ולא שקדמה שכיבת בועל לבעל הילכך אין לך להשביעה על זנות של אירוסין בשום ענין אלא ע"י גגלגל דזנות אירוסין קדמה שכיבת בועל הוא וביבמות איכא דמוקי לה כשבא עליה ארוס בבית אביה ועולא לא סברה ליה הא שיעוא דשיעוא דמיקא הוא כן פירש הקונטרס וקשה דהא בשמעתין נמי ע"כ סמיך אהכיא שיעוא דקאמר אלימא דקני לה כשהיא ארוסה ומשקי לה כשהיא ארוסה תחת אישך אמר רחמנא פרט לארוסה ולמה ליה האי קרא הוה ליה למימר מבלעדי אישך ולא שקדמה שכיבת בועל לבעל אלא ש"מ סמיך אההוא שיעוא דבא עליה ארוס בבית אביה א"כ הדרא קושיא לדוכתיה לכן נ"ל דהייטו טעמא דלא רצה לאוקמי בנכנסה לחופה ולא נבעלה דסבר לה כשמואל דאמר[ס] אין חופה לפקולות וכיון [ע]שנבעלה אין חופה תופסת בה ולא קרינא בה תחת אישך וא"ת לרב דאמר[פ] יש חופה לפקולות א"כ יכול לאוקמה דקני לה כשהיא ארוסה ונכנסה לחופה ולא נבעלה א"כ גגלגל שבועה מנ"ל וי"ל דנפקא ליה מאמן מאיש אחר כלומר שאינה חייבת שבועה על אחר שהרי לא קינא לה ומגגלגל עליה ע"י אחר וא"ת ועולא אמאי לא מפיק גגלגל שבועה ממאן זה ומאיש אחר וי"ל דמהא לא נפקא דמגגלגלין על קרקעות דהא דמגגלגלין שבועה מאיש אחר שייך בו שבועה אם קינא אבל קרקע דלא שייך בה שבועה כלל אימא לא מגגלגלין אבל השתא דמדמינן גגלגל שבועה דקרקע לגגלגל דארוסה ניחא שפיר דלגבי ארוסה נמי לא שייך בה שבועה אלא ע"י גגלגל דוקא כדפרישית וא"ת לרב דאמר דקרקע לגגלגל שבועה מאיש אחר הא לא דמי לה כדפרישית וי"ל דסבר מאיש אחר דקאמר הייטו אפי' מקטן[ל] שאין מקנאין לה על ידו דלא שייך בו שבועה[ל] אפי' הכי מגגלגלין ועולא ליה האי סברא:

[מ] דקנה כמחזקה דשדה זו את שדה אחרת שאינה סמוכה לה בזמן שנתן לו כו' ומטלטלין הנקנין עם קרקע נמי כשדה שאינה סמוכה לה דמי והייטו דרבא: **מסייע ליה לשמואל.** הך דקתני כיון שהחזיק באחת מהן קנאן כולן: **אגודו בידו.** כולן אגודות בחגר זה שבידו: **איכא דאמרי אדע דלא קני.** ולימא דשמואל: וזו לא תיקני ל"ג: **ואמר ליה זו קני מי קני.** לשאלה הא אמר זו. הכא נמי כי אחזקה בהא ואין השאר ניכרות עמה זו קני הוא: **גופין מוחלקין.** וכי אמר ליה זו קני הוא משמע ולא קנה השאר הכא לא זו קני הוא: **דסדנא דארעא חד הוא.** דהא כולה ממוכרת: **סדנא.** טריינ"ק כמו סדן של נפחים כלומר עשת. ומיכור הקרקע חד הוא דהא כולה ממוכרת: **אמן אמן.** יתירא למידרש ביה גגלגל כדקא מסיים ואזיל אמן שלא סטיתי ארוסה ונשואה ולא אפשר לאוקמה אלא בגגלגול: **על האלה.** יכיל טופלת וגו': **השבועה.** שהיא משביעה הכהן ואומר משביעני עליך שלא נטמאת כדכתיב (במדבר ה) והשביע אותה: **כנוסה.** שייך למיתני גבי יבמה. שומרת יבם ממתנת ומצפה ליבום כמו שמר את הדבר (בראשית לז) להכי שייך לשון כמיקה כדכתיב (דברים כה) לא תחיה אשת המת החוצה לאיש זר אלא יבמה יקחנה לאשה בביאתו: **אי נימא כו' ומשקה לה כשהיא ארוסה.** ומילי מילי קתני ולא שתשבע על כולם כאחד וה"ק כיון שהיא ארוסה בין שהיא נשואה יכול להשביעה ולהשקותה: **לא שוהות.** אם נתמהו דבעינן תחת אישה[פ]: **ולא גורלות בסוכה.** שהיא גרמה לעצמה ליאסר עליו: **וקא משקה לה כשהיא נשואה.** על סתירת אירוסין: **ונקה האיש.** שלא בא עליה אחר שנסתרה שנאסרה עליו בסתירה זו: ה"ג **אלא לאו ע"י גגלגל.** ולא גרסינן **דקני לה כשהיא ארוסה ואסתתר** ונכנסה לחופה כו': **גגלגל.** שקינא לה כשהיא נשואה ונסתרה ומגגלגל עליה שבועה על אירוסין אע"פ שלא היו ראוין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קינא לה[מ]קינא. ואי קשיא הוה ליה לאוקמה בדקני לה ארוסה ואסתתרה ומשקה לה כשנכנסה לחופה וקרינא בה תחת אישך וכגון שלא בא עליה דהוה ליה מנוקה מעון הא בעי לאוקמה הכי במסכת יבמות (דף נח.) ותיתיבנא עלה מבלעדי אישך[נ] שקדמה שכיבת בעל לבועל ולא שקדמה שכיבת בועל לבעל הילכך אין לך להשביעה על זנות של אירוסין בשום ענין אלא ע"י גגלגל דזנות אירוסין קדמה שכיבת בועל הוא וביבמות איכא דמוקי לה כשבא עליה ארוס בבית אביה ועולא לא סברה ליה הא שיעוא דשיעוא דמיקא הוא כן פירש הקונטרס וקשה דהא בשמעתין נמי ע"כ סמיך אהכיא שיעוא דקאמר אלימא דקני לה כשהיא ארוסה ומשקי לה כשהיא ארוסה תחת אישך אמר רחמנא פרט לארוסה ולמה ליה האי קרא הוה ליה למימר מבלעדי אישך ולא שקדמה שכיבת בועל לבעל אלא ש"מ סמיך אההוא שיעוא דבא עליה ארוס בבית אביה א"כ הדרא קושיא לדוכתיה לכן נ"ל דהייטו טעמא דלא רצה לאוקמי בנכנסה לחופה ולא נבעלה דסבר לה כשמואל דאמר[ס] אין חופה לפקולות וכיון [ע]שנבעלה אין חופה תופסת בה ולא קרינא בה תחת אישך וא"ת לרב דאמר[פ] יש חופה לפקולות א"כ יכול לאוקמה דקני לה כשהיא ארוסה ונכנסה לחופה ולא נבעלה א"כ גגלגל שבועה מנ"ל וי"ל דנפקא ליה מאמן מאיש אחר כלומר שאינה חייבת שבועה על אחר שהרי לא קינא לה ומגגלגל עליה ע"י אחר וא"ת ועולא אמאי לא מפיק גגלגל שבועה ממאן זה ומאיש אחר וי"ל דמהא לא נפקא דמגגלגלין על קרקעות דהא דמגגלגלין שבועה מאיש אחר שייך בו שבועה אם קינא אבל קרקע דלא שייך בה שבועה כלל אימא לא מגגלגלין אבל השתא דמדמינן גגלגל שבועה דקרקע לגגלגל דארוסה ניחא שפיר דלגבי ארוסה נמי לא שייך בה שבועה אלא ע"י גגלגל דוקא כדפרישית וא"ת לרב דאמר דקרקע לגגלגל שבועה מאיש אחר הא לא דמי לה כדפרישית וי"ל דסבר מאיש אחר דקאמר הייטו אפי' מקטן[ל] שאין מקנאין לה על ידו דלא שייך בו שבועה[ל] אפי' הכי מגגלגלין ועולא ליה האי סברא: ספק

[ס] [כמ"ש הגירסא פרט לאחרוה ולאה וכו'], [ע] [י"ונסתרה כשהיא ארוסה" ליתא בכת"י, וכ"ל בתוד"ה אלא וגם מרש"י גרלה דלא גרסינן לה], [פ] סוטה כח. מז: שבועות ה. יבמות נח., [צ] ספרי פ' נשא, [ק] [במדבר ה, כט], [ר] [תוס' (מלבון רש"י) טוסף כתן: קינא לה וכמו כן מגגלגלין שבועה דקרקע אע"פ שלא שייך בהו שבועה], [ש] [נעיל ו ע"ב], [ת] [נעיל כב ע"ב], [א"א] [וע"ע תוספות יבמות נח. ד"ה שומרת], [אב] [יש להוסיף שם. (רש"ש, ע"ש)], [אג] [יבמות מז:], [אד] [נ"ל יכיון שבעתה. רש"ש. והר"ש מדפסים מביה יכיון שבעתה], [אה] [שם נח:], [או] [מלאיתא סוטה כו.], [אז] [נעיל כה ע"ב].

תוס' ר"י הזקן

קני כולם מי לא קני. פי' למאן דאית ליה[ק] בהכה נקנית במסירה. וזו לא תקני. לא גרסינן, אלא זו קני מי קני, ופי' לשאר, דהא קאמר ליה זו. אפסר. קבישטר"ן בלעז. סדנא. כמו סדן של נפחים, כלומר הכל מדובק. ודין נתן לו עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחת מהן ביארנו בחזקת

הבתים שקינה כולם, וכ"כ הר"ם (פ"ח) [פ"א ה"כ]. ומ"ש שם רבינו שמואל כתבנו שם. ואיתא נמי להא דשמואל בהמוכר את הבית [ב"ב סז. א]. ארוסה. וזה ודאי על [ידי] גלגול שקנא לה כשהיא נשואה ונסתרה דקא משקי לה דקא מגלגל לה השתא אם שבתה כשהיא ארוסה. אבל ארוסה אינה שותה דתניא תחת אישך פרט לארוסה.

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

רצג א מיי' פ"ח מהלכות מכירה הלכה כ וסמג עשין פב טוש"ע חו"מ סימן קלב סעיף יב:
רצד ב מיי' פ"ד מהלי סוטה הלי"ז:
רצה ג מיי' שם פ"ב הלכה כ:
רצו ד מיי' שם הל"ח וסי"ג הלי"ז:
רצז ה מיי' שם פ"ד הלכה יח:

מוסף רש"י

שנתן לו דמי כולן. דכיון דקיבל המוכר כל הדמים של עשר השדות הרי אשמעינן דולוקח לוקח כאבל מעותיו שנתן לו ודי לן בחזקת אחת מהן וכדמפרש טעמא דסדנא דארעא חד הוא, כל השדות אחוזין בגוף קרקע של שולם שהוא אחד וכמו שהחזיק בכולהו דמי (רשב"ם ב"ב סז.). אפסר. משמר את הבהמה (שם נג.). אמן אמן. קבלת שבועה (במדבר ה כב) אמן על האלה וכו'. לכך הוצרכה לכתוב (סוטה יח.). שלא סטיתי ארוסה ונשואה. על ידי גגלגל שבועה הוא מגגלגל עליה זנות של אירוסין, אע"פ שלא היה בו קיטוי, ומכאן נגגלגל שבועה מן התורה (שם). ושומרת יבם וכנוסה. ואם היתה יבמתו וכנסה וקינא לה ונסתרה, מגגלגל עליה שבועה שלא נטמאת כשהיא שומרת יבם (שם). ומים מוקדין אותה על שתיהן דהא לא ונאלי כנוסה שומרת יבם אסורה עליו וכו' ובקינא מוקמינן לה (מסכת סוטה יח:) דאמר אין קידושין מופקין במיתי לאין, דמשוי לה יבמה לשון כאשת איש וכי היכי דאשת איש מיתסרא אגברא בזנות, שומרת יבם נמי מיתסרא אינגמה, וכיון דמיתסרא עליה בת קיטוי הוא (יבמות נח.). דקני לה. קינא לה ונסתרה בה אל תשתרי עם איש פלוני (שם). ארוסה. שקינא לה ארוס. דבשעת יבם. שקינא לה יבם (סוטה כג:). לא שוהות. דמעכיבנו קרא (שם). דבעינן תחת אישך (יבמות נח.). ולא גורלות בסוכה. אם קינא לה ונסתרה, שהיא גרמה לאסור את עצמה עליו (שם). שנסתרה אחר קיטוי, דמקיטוי ואיסור לא אימעיט כדמפרש בגמרא ואפילו לית לן דרך המנצת, ושומרת יבם שנתנה מוחרת ליבמה, הרי דמוחרת מיהו לא כבי למיעבד אשה אחרת והיא הספירה כמוחרת (סוטה שם). ונסתרה כשהיא ארוסה. ונאלה ומשקה לה (יבמות שם). מנוקה מעון. שלא בא עליה לאחר שנסתרה שהתירה אחרת עליו דכתיב והיא נטמאה (שם) שלא בא עליה הרגיל תשא עונה, שיכתקה המים (סוטה כח.). אין איש מנוקה מעון. ניתוף בחישה הסתירה לו כן מזו שנסתרה בין מאחרת (שם מז.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com